

تبعید به جزیره سرگردانی

مریم فضالی خبرنگار

تلویزیون با مسائل هابی که برنامه هایی با مخاطبان بالای ۵۰ درصد داشت، خدا حافظی کرده است. برخی مدیران سیر نزولی جذب مخاطب را به عوامل دیگر و خارج از صداوسیما مرتبط می دانند مثلاً اینکه مخاطبان تلویزیون به

مدیوم های جدید رسانه کوچ کرده اند. با این حال یکی از مسائلات و مطالبات جدی مردم از مدیران تلویزیون این بوده که چرا تمام ظرفیت های تولید برنامه استفاده نمی کنند. مگر نه این است که هنرمندان ایرانی در نقاط دیگری غیر از تلویزیون مشغول ساخت برنامه هستند، پس چرا مدیران رسانه ملی سراغ آنها نمی روند یا اینکه چرا برنامه های معطل مانده تلویزیون دوباره احیا نمی شوند. با وجود اینکه مطالبه برای ادامه تولید و پخش این برنامه ها از سوی مردم وجود دارد،

همچنان مدیران تلویزیون، ادامه تولید و پخش این آثار را در یک فضای معلق نگه داشته اند. جالب اینجاست وقتی از پیمان جبلی، رئیس صداوسیما درباره دلایل پخش چندباره سریال «مختارنامه» و «شب دهم» سوال می شود، می گوید این سریال ها جزء درخواست های همیشگی مردم هستند و به خاطر احترام به درخواست مردم، این دو سریال پخش می شوند. سوال اینجاست که اگر احترام به خواست مردم برای مدیر صداوسیما مهم است، آیا به احترام همین مردم حاضر

است تولید برنامه های متوقف شده این سال ها را از سر بگیرد؟ نکته قابل تأمل دیگر این است که گویی مدیران نسبت به اقبال مخاطبان نسبت به این برنامه ها واقف هستند و همیشه از پاسخگویی در مورد ادامه تولید این برنامه ها طفره می روند. در این سال ها نشست های گوناگونی با حضور مدیران شبکه ها و اهالی رسانه برگزار شده و عمده مطالبات درباره سرنوشت این برنامه بوده، اما در هیچ کدام جوابی صریح و واضح ارائه نشده است. در ادامه شش برنامه بلا تکلیف تلویزیون را آورده ایم.

روزگار

جام جم

برنامه تلویزیونی «جام جم» کارش را شهریور ۱۴۰۲ شروع کرد و به خاطر نوع ورودش به نقد رسانه ملی خیلی زود به عنوان یک برنامه جدی تبدیل شد. پیمان جبلی درباره این برنامه گفته بود: «یکی از موضوعاتی که در این میان مغفول مانده بود خود رسانه ملی است که محل نقد بسیاری است و موافقان و مخالفان درباره موضوعات مختلف مرتبط با مأموریت های رسانه ملی وجود دارد. بنده از روز اول دغدغه ام این بود و در همان ماه های اول وعده داده بودم برنامه ای در این خصوص روی آنتن خواهیم برد. آماده سازی این برنامه مناسفانه طول کشید. من از همکارانم گلابه کردم که دیر شروع شد، مراحل سختی خودشان را طی می کنند و ان شاء الله با قدرت به کار ادامه خواهد داد.»

در همان ایام روابط عمومی شبکه یک، در خبر اولیه در خصوص این برنامه اعلام کرده بود که جام جم هر دوشنبه در ۵۲ قسمت پخش می شود. اگرچه در ابتدا پخش این برنامه منظم بود اما بعد از ۲۵ قسمت، ادامه پخش آن در سال جدید معطل تصمیم مدیران مانده است. تعطیلی چنین برنامه ای از هم در ایام پرترش تلویزیون جای سوال است، چون عملکرد برنامه های صداوسیما با وجود اتفاقات چهار ماه گذشته، نیاز به ارزیابی جدی داشت. اینکه تلویزیون در ایام نوروز چه کرد؟ اینکه شیوه پوشش عملیات وعده صادق در تلویزیون چگونه بود و اینکه مدل پرداخت به حادثه دلخراش سقوط هلیکوپتر رئیس جمهور شهید چگونه رقم خورد؟ همچنین بررسی نقش صداوسیما در ایام انتخابات به عنوان یکی از پدیده های مهم چهار ماه گذشته بود که می توانست در برنامه جام جم

مورد ارزیابی قرار گیرد.

دهم اردیبهشت امسال، رسانه چارسو فرهنگ (بخش مجازی سرویس فرهنگی روزنامه «فرهیختگان») خبری در خصوص تعطیلی برنامه جام جم منتشر کرد. این خبر با پیگیری های مکرر خبرنگاران این رسانه منتشر شده بود و برخی از عوامل اصلی برنامه جام جم، تعطیلی این برنامه را تأیید کردند. با این حال بعد از انتشار خبر، روابط عمومی سازمان صداوسیما، تعطیلی برنامه جام جم را رد و اعلام کرد فصل جدید این برنامه به زودی تولید می شود. مصطفی هیودی، تهیه کننده این برنامه هم در گفت و گو با صبا عنوان کرد: «اتفاق خاصی نیفتاده و منتظر هستیم دستور بدهند و بگویند، فصل جدید را روانه آنتن کنیم.» نزدیک به دو ماه از این ادعا گذشته است و باید دید رئیس صداوسیما، چه تصمیمی درباره این برنامه تلویزیونی می گیرد که خودش سفارش تولید و پخش آن را داده بود.

عصر جدید

تا قبل از «عصر جدید» مسابقه استعدادیابی شاخصی از تلویزیون ایران پخش نشده بود. این سبک برنامه که در تمام دنیا شناخته شده است، در صداوسیما با عصر جدید شروع شد و توانست به محبوبیت زیادی برسد. احسان علیخانی که با برنامه «ماه عسل» برای مخاطب تلویزیون به اسم و رسم مشخصی رسیده بود، این بار در قامت تهیه کننده و مجری برنامه عصر جدید قرار گرفت و ۱۳۲ برنامه با هدف استعدادیابی اجرا کرد. این برنامه از تاریخ ۲۷ بهمن ۱۳۹۷ آغاز به کار کرد و با گذر کردن از دوران سخت کرونا، باز هم توانست روی آنتن تلویزیون حاضر شود. آخرین قسمت فصل سوم این برنامه در تاریخ ۲۶ تیر ۱۴۰۱ پخش شد و بعد از آن تبلیغ برنامه ای به نام «قهرمان» با سبک و سیاقی نزدیک به عصر جدید از تلویزیون پخش شد. با گذر زمان اخبار ضد و نقیضی مبنی بر پخش فصل چهارم عصر جدید دست به دست می شد. اواسط سال گذشته روزنامه هفت صبح مدعی شد که احسان علیخانی بیش از سه ماه است که برای تولید فصل چهارم این برنامه با تلویزیون وارد مذاکره

شده است و می خواهد آن را برای نوروز ۱۴۰۳ آماده کند. با پخش رئالیتی شو «جوکر» از شبکه نمایش خانگی، سرنوشت برنامه عصر جدید دوباره در حالت تعلیق باقی ماند و تا به امروز هیچ مدیری درباره عدم ساخت ادامه این برنامه چیزی نگفته است. گویا آغاز فصل دوم جوکر، مهر تاییدی باشد بر اینکه فعلاً منتظر فصل چهارم عصر جدید نباشیم.

سیم آخر

«سیم آخر» مسابقه ای تلویزیونی با اجرای رضا رشیدپور بود که از شبکه سه پخش می شد. این برنامه در سه فصل ساخته و پخش شد؛ اولین قسمت این برنامه آبان ماه ۱۳۹۹ و در روزهای کرونایی تلویزیون پخش شد و آخرین قسمت هم در تاریخ ۲۰ اسفند ۱۴۰۰ پخش شد. از همان روزهای ابتدایی پخش سیم آخر، اتهام تقلید از یک مسابقه تلویزیونی اسرائیلی به سازندگان برنامه وارد شد، اما این حاشیه ای نبود که منجر به قطع یک برنامه شود و به خاطر نحوه برگزاری مسابقه و هیجانی که داشت برای مخاطبان تلویزیون جذاب شد. اوایل سال گذشته، اخباری در رسانه ها منتشر شد که رضا رشیدپور و محمد رضا گلزار به تلویزیون برمی گردند. رضا گلزار به تلویزیون آمد و برنامه پانتولیگ را اجرا کرد اما حاشیه سازی توسط یکی از مجریان صداوسیما در فضای مجازی، نهایتاً منجر به حذف برنامه رشیدپور شد. این مجری به استناد برخی توییت ها و اظهار نظرهای سیاسی رضا رشیدپور در فضای مجازی، بازگشت او به آنتن تلویزیون را زیر پا گذاشتن خون شهدای امنیت ۱۴۰۱ تعبیر می کرد. جنجال ها بالا گرفت و رشیدپور هم با انتشار یادداشتی نوشت: «واقعیت آن است که احساس می کنم در موقعیت حاضر، حضور من به جای آنکه سبب ساز نشاط یا امید باشد، دستمایه شورش ذهن مخاطب و تشدید دوقطبی های غم انگیز خواهد شد. آفت بزرگ

برای کشور عزیزمان همین حاشیه ها و دوقطبی سازی ها و... است. بنابراین ضمن تقدیر مجدد از مدیران گرامی، به ویژه مدیران ارجمند شبکه سه سیمما که صادقانه برای این رخداد تلاش کردند، همچنین قدرانی فراوان از همکاران بی نظیرم در شبکه سه و به ویژه مسابقه سیم آخر، توفیق این خدمتگزار را به زمانی مناسب تر موکول می کنم.» ظاهراً برنامه ای که رشیدپور ترتیب داده بود، علی رغم هزینه هایی که در پیش تولید داشته به این زودی ها امکان تولید و پخش ندارد. البته این را هم نمی توان به صورت قطعی گفت و چون برنامه سازی در تلویزیون به فضای سیاسی متصل شده است، هر لحظه امکان تغییر دارد.

دوره می

«دوره می» یکی دیگر از برنامه های با سابقه تلویزیون حساب می شود. این برنامه از سال ۱۳۹۴ آغاز به کار کرد و بعد از چند فصل آزمون و خطاهای خود را پشت سر گذاشت و به یک قالب مشخص در اجرا، آیتم سازی و تاک شو رسید. برنامه دوره می در فصل های چهارم حرف جدیدی برای عرضه نداشت و سازندگان برنامه هم برای دعوت از میهمان به تکرار افتاده بودند. فصل پنجم برنامه دوره می با تغییر کلی نسبت به فصل اول و در قالب مسابقه بزرگ تلویزیونی دوره می برگزار شد. با این حال این برنامه علی رغم تحولات شدیدی که اعمال کرد، نتوانست اقبال مخاطب را همچون فصل های دوم و سوم به دست آورد. فصل پنجم موفق نبود و در ادامه هم سرنوشت غمباری داشت. تکان های اتفاقاتی که در پاییز ۱۴۰۱ رقم خورد به این برنامه هم رسید. در آن روزها مدیری پست ویدئویی در فضای مجازی منتشر کرد که علی رغم اظهار پشتیبانی بابت انتشار آن، همچنان برایش دردسر ساز است. او در این پست گفته بود تمایل به پخش فریمی از خودش در شبکه های تلویزیونی ندارد. پیش از اظهار نظر اخیر مهرا مدیری درباره تمایل

نداشتن به پخش فریمی از او، شبکه نسیم اعلام کرده بود که قصد دارد، قسمت های باقی مانده از مسابقه دوره می را پس از ایام صفر پخش کند و این برنامه را تا پایان سال ۱۴۰۱ ادامه خواهد داد. اما با اظهارات مدیری، پخش دوره می منتهی شد و علی رغم تأکید تهیه کننده بر مالکیت صداوسیما بر این برنامه، همچنان شبکه نسیم ترجیح داده است تا به امروز آنتن تلویزیون را با این فصل جدید دوره می پر نکند.

خندوانه

«خندوانه» بعد از پخش ۹۲۴ قسمت، به هویتی شناخته شده برای بیننده های تلویزیون رسیده بود. رامبد جوان، مجری و گرداننده اصلی خندوانه بارها گفته از زمان پیش تولید خندوانه، اتاق فکر و پژوهشی قوی برای طراحی و ساخت این برنامه تحقیق کرده اند. خندوانه در هر فصل با آیتم ها و ایده های جدیدی به تلویزیون می آمد و هر کدام از آنها موج جدیدی از یک فرم سرگرمی را در فضای اجتماعی و رسانه ای ایجاد می کرد. پانتومیم، خنداننده شو، لباهنگ و... بخشی از کارهایی است که شروعش در قاب تلویزیون به اسم خندوانه بود. عروسک جناب خان با اجرا صدای محمد بحرانی هم از بخش هایی بود که با خندوانه به شهرت رسید و ابداع طراحی چنین کاراکتری باعث شد استفاده از عروسک در برنامه های تلویزیونی جدی و مهم شود. توسعه آیتم های گوناگون در خندوانه، الهیهایی برای ساخت برنامه های دیگر در تلویزیون و فراتر از آن شکل داد.

۶ مرداد ۱۴۰۱ آخرین قسمت این برنامه پخش شد. سازندگان خندوانه وعده داده اند با پایان یافتن محرم و صفر فصل نهم پخش می شود، اما این قول میسر نشد و پس از پایان فصل هشتم، در زمان مدیریت سید محمد رضا خوشرو در شبکه نسیم تولید خندوانه دیگر ادامه نیافت. با این حال، مدیر شبکه نسیم در این باره گفته است: «ما هیچ وقت از بردن های قبلی صرف نظر نکرده ایم به آنها فکر می کنیم و برای آنها

طرح و برنامه داریم و به اقتضای زمان و شرایط حتماً اتفاقاتی خواهد افتاد.» با وجود این وعده هم اتفاق مطلوبی رقم نخورده است. اخیراً هم رامبد جوان با لحنی ناامیدانه درباره عدم ساخت خندوانه گفته است: «خندوانه برای من خاطره انگیز است و برایم سوال است که چرا شرایط مهیا نیست تا بتوانیم در تلویزیون مان کار کنیم و با میلیون ها آدم ارتباط برقرار کنیم. من خیلی امیدوارم که شرایط عوض می شود. تلویزیون، سینما، تئاتر و موسیقی برای ما هنرمندان و متخصصان این حوزه است و هیچ مدیری نبوده که بیاید و ماندگار شود. تلویزیون مال ماست؛ الان مدتی است دست عده ای است که باید به زودی آن را تحویل دهند.»